

KROJAŠKI DELAVCI SE PRIPRAVLJAJO ZA OBRAMBO.

ZDAJ NABIRAJO SKLAD \$2,000,000.

Prilagoditi se hočejo, ako položaj v Chicagu in drugje postane kritičen.

New York, N. Y. (Federated Press). — Krojaški delavci, organizirani v Amalgamated Clothing Workers' of America, so sklenili, da se ustanovi rezervni sklad dveh milijonov dolarjev. Ta sklad jim bo služil, ako se razmere v Chicagu in Rochesteru razvijejo tako, da postanejo kritične. Lahko pride do obrambne stavke ali pa do izpisa.

V teh središčih krojaške industrije se mora izdelati nov spoznam do maja. Podjetniki zahtevajo, da se zopet osem in štirideset ur dela, da lahko najemajo in odpustijo delavce po svoji volji, odprava principa, da se delo enako razdeli, pomnožitev produkcije in da se medza za delo od kosa zniža za pet in dvajset odstotkov.

Zahteve so skoraj take, kot so bile v New Yorku v letu 1920, katere so pa morali podjetniki v New Yorku opustiti, ker so krojaški delavci izvajali odločilno zmago.

Abraham Shipkoff izjavlja, da je rezervni sklad živja potreba. Del tega sklada se uporablja za splošni sklad, deloma pa da se krije deficit, ki je nastal v teku zadnjega šestmesečnega izpisa.

Newyorški delavci, nadaljuje Shipkoff, bodo podpirali delavce v Chicagu in Rochesteru, ki so nam tudi ženerozno pomagali, da smo lahko prenesli zadnji hudi boj.

Uvodnik v strokovnem listu krojaških delavcev pravi, ako se priznajo zahteve podjetnikov v Chicagu, tedaj pomeni, da se je organizacija podala. V New Yorku so podjetniki iskali boj z organizacijo, nadaljuje članek, to da podati so se morali in priznati mirovne pogoje. V Chicagu skušata obe stranki doseči sporazum, mesto da pride do boja. Pogajanja se nadaljujejo. Industrijalna demokracija, v kolikor se je razvila pri nas, je zdaj podvržena preizkušnji v Chicagu. To prva velika preizkušnja brez stavke.

Članek zaključuje, da članstvo organizacije neomajno podpira skupni odbor organizacije. Članstvo je pri volji podpirati ga moralno in finančno.

NOVI GLASOVI O PONESREČENI ZRAČNI LADJI.

Langley Field, Va. — Preiskava, ki je bila uvedena, je dognala, da sta dva motorja še delala, ko je zračna ladja "Roma" udarila ob tla. Pravijo, da bi bila nesreča mogoče odvrnjena, ako bi bili stroje odrezali, ko je dal pilot B. T. Burt znamenje, da se motorji odrežejo in tako olajša ladja, da se zopet dvigne kviško.

Zdaj govore, da je ladja "Roma" bila lažja kot zrak in zaradi tega bi se bila dvignila, čeprav je imela smolo s krmilom.

Vsi strojniki, ki so bili pri strojih, so ubiti. Preiskava je dognala, da so bili vsi stroji v redu, predno se je ladja dvignila od tal.

PRVA BITKA V SENATU GLEDE PAKTOV.

Washington, D. C. — V torek popoldne je bila prva bitka v senatu, ki je pokazala, kako stoji glasovi z ozirom na ratifikacijo Hardingovih paktov. Šlo je za amandment, ki ga je predlagal senator Pittman in kateri je imel ubiti pogodbo, tikajočo se otoka Japa. Amandment je bil poražen s 50 glasovi proti 23. To znači, da je imela večina pri prvem poskusu komaj en glas več, ko dve tretjini, ki sta potrebni za ratifikacijo.

SLABA TAKTIKA LEWISOVIH PRISTAŠEV SE KAŽE V OKLAHOMI.

Shawnee, Okla. — (Federated Press). — John Wilkinson, predsednik okrožne organizacije rudarjev v Oklahomi in gorec pristaš Lewis, je začel pred sodiščem z bankrotnim procesom proti delavskemu listu "Oklahoma Leaderju". Ta list dosledno zagovarja Howata in izobene kansaške rudarje in zato se je Wilkinson spravljal nanj, da ga uniči. List ni na drugih dohodkov kakor naročnino, kajti oglašujoči trgovci so ga že davno bojkotirali na pritisk trgovske zbornice.

VLADE V ZAPADNI EVROPI SO NEČLOVEŠKE.

Tako se glas obtožba Nansena, komisarja mednarodnega Rdečega križa za pomožno akcijo v Rusiji.

NOČEJO POMAGATI STRADAJOČIM RUSOM.

London, 18. febr. — (Pismo poročilo, Federated Press). — Dr. Fritof Nansen, glasoviti norveški raziskovalec in učenjak, ki je zdaj visoki komisar mednarodnega Rdečega križa za pomožno akcijo med stradajočim prebivalstvom ob Volgi v Sovjetski Rusiji, je obtožil vlade v zapadni Evropi, da so nečloveške. Časnikarski poročevalci so sicer že javili v odlokih, kaj je dr. Nansen povedal o položaju v ruskih gladovnih pokrajinah, iz katerih se je ravnokar vrnil — ampak glavni in najvažnejši del njegove izjave so izpustili, tisti del namreč, ki pove, zakaj se zapadnoevropske vlade ne brigajo za rusko nesrečo, katere grozi uničiti več življenj kakor zadnja vojna.

Ko je bil dr. Nansen prvič v prizadetih krajih Sovjetske Rusije, to je pred dobrimi pet meseci, je takoj posetil Berlin, Brusel, Pariz in London in apeliral na vlade, da naj pomagajo dokler je še čas. Nansen je takrat izračunal, da vsota 50 milijonov, ako se hitro da, lahko prepreči katastrofo, s katero je grozila lakota v Rusiji. Privatne dobrotelne organizacije niso v stanju dati te pomoči, edino vlade lahko pomagajo.

S tem apelom je potoval dr. Nansen od mesta do mesta, toda zaman; vlade se niso zmenile za njegov klic. Končno je obiskal Ženevo in predložil prošnjo za pomoč ligi narodov. Liga narodov mu je tudi obrnila hrbet.

Razlogi, ki so jih dale vlade za odklonitev njegove prošnje, so po izjavi dr. Nansena sledeči:

1) Bojazn, da bi vlade z velikimi krediti za prehrano lačnih ruskih kmetov pomagale utrditi sovjetski sistem; 2) strah, da bi sovjetska vlada porabila poslana živila za nasičenje rdeče armade in komunistov, ne pa lačnih kmetov; 3) slabe gospodarske razmere v dotičnih državah, vsled katerih ne bi mogle vlade naložiti ljudstvu novega davka, ki bi bil potreben za zadostno pomožno akcijo v Rusiji.

"Vsi trije razlogi so ničevi," je izjavil dr. Nansen. "Prvi razlog je nečloveški in nizkoten za civilizirane države. Kar se tiče drugega razloga, sem dobil v Moskvi vse potrebne garancije glede varnosti doposlanih živil in drugih potrebščin, predno sem vprašal za cent denarja v zapadni Evropi. Sovjetske oblasti so držale besedo in od prvega trenutka se pošteno trudijo po vseh svojih močeh in mi pomagajo pri mojem delu. Sovjeti si niso do danes prilastili niti enega samega zavoja, ki je bil poslan v Rusijo stradajočim kmetom. V enem slučaju, ko se je izgubila majhna pošiljka živila, je ruska sovjetska vlada takoj prostoskrajno plačala izgubo v anglejsko valjono plačala izgubo v anglejskem denarju. Izgovor, da slabe bojevitost zapuščati.

IZJAVA SOCIALISTOV GLEDE ZADNJE KONFERENCE.

Zastopniki stranke ne odobravajo zaključka na čikaški konferenci glede nadstrankarske akcije.

STRANKA BO MOGOČE KOOPERIRALA.

Chicago, Ill. — (Feder. Press). — Socialisti, ki so se udeležili zadnje konference delavskih in farmerskih skupin v Chicagu, so objavili formalno izjavo, v kateri označujejo svoje stališče napram zaključkom te konference. Konference je bila sklicana z namenom, da se naredi poskus združenja vseh delavskih in farmerskih naprednih organizacij in strank za skupno politično akcijo pri bodočih volitvah. Zaključek je pa bil, da povabljene organizacije in skupine vodijo volilno kampanjo pri letošnjih volitvah v obstojećih političnih strankah, torej tudi v republikanski in demokratski stranki.

Izjava, katero so podpisali socialistični zastopniki na konferenci — Otto Branstetter, Morris Hillquit, Daniel W. Hoan, James Oneal in Bertha Hale White (Victor L. Berger, ki je tudi bil na konferenci, je odšel prej, predno je bila izjava pripravljena) — se deloma glasi:

"Sprejeli smo vabilo na konferenco kot posamezniki in upanju, da se ustvari organizacija kakršna je bila omenjena v predloženih resolucijah, videli pa smo, da večina na konferenci ni bila pripravljena za organiziranje neodvisne delavsko-razredne politične akcije.

Odprto izjavljamo, da ne verujemo v nadstrankarsko akcijo in ne bomo priporočali socialistični stranki, da se naj udeležijo primarnih volitev starih strank in skuša ujeti kandidate na demokratski in republikanski listi.

Na drugi strani pa pričakujemo, da bo naša stranka pripravljena kooperirati v polni meri z vsemi skupinami, ki so bile zastopane na konferenci in kjerkoli se te skupine združijo za neodvisno nominacijo kandidatov na temelju principa, katerega si je postavila konference, namreč v interesu produktivnega razreda in načel prave demokracije v industrijah, kmetijstvu in vladi.

Upamo, da bodo konference pripravile tla za tesnejše stike in sodelovanje pridruženih elementov na političnem polju."

Washington, D. C. — (Feder. Press). — Mnoga znamenja kažejo, da bo eksekutiva Ameriške delavske federacije odobrila sklepe čikaške delavsko-farmarske politične konference za nadstrankarsko politično akcijo. Sklepi se povsem vjemajo s staro Gompersovo taktiko, ki sloni na formuli: kaznuj svoje sovražnike in nagradi prijatelje v starih političnih strankah.

DELAVSKA POTEZA PROTI INDUSTRIJALNEMU SO. DIŠČU.

Albany, N. Y. — Samuel Gompers, predsednik Ameriške delavske federacije, bo vodil delegacijo delavskih zastopnikov, da nastopi proti Duell-Millerjevi predlogi za uvedbo industrijskega sodišča, kadar bo uvedeno javno zaslišanje o predlogi.

Vse delavske organizacije bodo poslale svoje zastopnike, ki imajo svoje lokalne organizacije v državi. Tako bodo zastopane vse industrijske skupine.

V mestu krožijo govorice, da so podporniki predloge postali preplašeni, ker opozicija proti predlogi silno narašča. Od vseh strani prihajajo protesti. V začetku so bili podporniki predloge zelo bojevit, zdaj jih je pričela ta bojevitost zapuščati.

STAVKA ŽELEZNIČARJEV V NEMOLJI SE MORDA PO. NOVI.

London. — (Pismo poročilo, Federated Press). — "Daily Herald" je prejel brzojavko iz Berlina, da je nemška vlada grdo potegnila železničarje, ko jih je pripravila, da so preklicali zadnjo stavko. Vlada namerava odsloviti 30,000 železničarjev pod pretezo, da pokrije železniški proračun. Organizacija železničarjev je zagrozila vladi s ponovno stavko, ako odslovi delavce.

ŽELEZNIŠKE DRUŽBE NE ODNEHAJO.

ŠE VEDNO MISLIJO, DA IŠČIJO ZOPET MREDNO ENIRANJE.

Konference z uslužbenci se niso prenehale.

New York, N. Y. (Federated Press). — Lackawanna železniška družba še vedno upa, da prišli železniške strojevodje in kurjače, da sprejmejo tako znižanje mezd, kot ga želi dva in petdeset vzhodnih železniških družb. Družba se je zaradi tega ločila od konference, na kateri so navzoči zastopniki železniških kurjačev in strojevodij.

Lackawanna železniška družba je bila na konferenci zastopana oficijelno, ko so bila na dnevnem redu sporna vprašanja med družbo, sprevedniki in zavirači. Zdaj so se pa prometni uradniki umaknili s konference, ko je na dnevnem redu prišla zadeva kurjačev in strojevodij. Družba je dala avela izjavo, da upa doseči preje sporazum z direktnim pogajanjem, kakor če ostane na konferenci.

Dozdaj se na teh konferencah ni dosegel še sporazum in voditelji železniških uslužbencev izjavljajo, da se zastopniki železniških družb le poigravkavajo, da tako pridobijo na času. Ako konference popolnoma ponesrečijo, pride zadeva pred železniški delavski odbor.

Železniški delavski odbor prične z zaslišanjem dne 6. marea. Što pet in sedemdeset železniških družb je vložilo petdeset, da so znižajo delavske mezde. Družbe zahtevajo, da se znižajo mezde železničarjem vseh kategorij, izvzeti so le strojevodje, kurjači in vlakospremno osebje. Pennsylvanska železniška družba, ki se je postavila na stališče, da jo železniški delavski odbor ne more prisiliti, da se pogaja kolektivno s svojimi uslužbenci, se ni udeležila te akcije.

CERKVENA OBČINA IZKLJUČENA.

Potegnili je z župnikom, obtoženim, da je krstil psa.

Boston, Mass. — Na viharji seji presbiterijancev je bila izključena prva presbiterijanska cerkev v Brooklinu. Obenem so bile njenemu župniku Edwinu Curtis vzele vse duhovniške pravice v presbiterijanski cerkvi.

Glavna obtožba se je glasila, da je župnik nekoč krstil psa. Več sto faranov brooklinske cerkve je potegnili z župnikom, zaradi tega je bila izključena tudi vsa cerkvena občina.

NA ŠTO LET STARO IN OHRAJENO TRUPLO SO IŠČO.

Philadelphia, Pa. — Tukaj so izkopali na nekdanjem pokopališču popolnoma ohranjeno truplo nekega Wilhem von Ellenbergerja, ki je postal izven rumene mrlice v letu 1792. Pokopali so ga na pokopališču za siromake. Ko so pokopališče spremenili v javni trg, so izkopali mrtvece in pri tem našli na popolnoma ohranjeno Ellenbergerjevo truplo. Njegovo truplo so zdaj izročili Wiarjevemu inštitutu za anatomo in biologijo.

OPOZICIJA PROTI IMENOVANJU HAITSKEGA KOMISARJA SE OGLAŠA.

SPROŠIL JE STVAR SENATOR WALSH IZ MONTANE.

Senator King se je oglašil s posebno resolucijo.

Washington, D. C. (Federated Press). — Senator Walsh iz Montane je s tem, da je bila v senatu sprejeta resolucija, ki pozivja predsednika Hardinga, da pojasni, kakšna pooblastila in instrukcije je dal generalu John H. Russellu, dodeljenemu k zboru mornariške pehote, ki postane višji komisar in aktualni samodržec na Haitiju, razstrelil politično mino pod administracijo, katere mogoče povzroči resne posledice. Haiti-santodomingška družba za izvajanje neodvisnosti je podala izjavo, v kateri citira iz dnevnika "Washington Posta," oficijelnega organa predsednika, da bo imel general Russell plenarno oblast nad vsemi zadevami Haitija, civilnimi in vojaškimi, vteval mornarski zbor in haitsko orožništvo in legacijo Združenih držav, ki bo poverjena diplomatskemu zastopniku.

Družba pravi, da je tako imenovanje precedenčno v zgodovini Amerike.

V protestu navaja družba, da general Russell še ni bil pred senatnim odsekom, da ga ispraša, čeprav je bil tudi med poveljniki, ki so bili na Haitiju od leta 1915. Ob času njegove uprave je bilo uvedeno prislino delo na cestah, mornariški častniki so ubili domaćine, ki niso imeli obravnave, domaćine so metali v ječe in jih mučili. Tako protest našteva še druge stvari.

Ko je bila Walshova resolucija sprejeta, da se uvede preiskava, kakšno pooblastilo je prejel general Russell, je senator King iz države Utah predložil resolucijo, ki vprašuje, pod kakšnimi pogoji hoče državni department posoditi Haitiju štirinajst milijonov dolarjev. Resolucija pravi, da Haitijani ne marajo posojila.

Senator Pomerene, ki je skušal v odseku oprati Wilson-Hardingov režim na Haitiju, je ugovarjal Kingovi resoluciji. Pomerene je vztrajal pri tem, da se naj po čaka McCormickovega povratka. Resolucija je bila odkazana odseku za zunanje zadeve, da tam počaka, dokler McCormick-Pomerenev odsek ne izvrši dela.

V tem času bo pa predsednik Harding imel pojasniti, kakšno pooblastilo je dal generalu Russellu.

PREDSEDNIK PRIPOROČA SUBVENCIONIRANJE TRGOVSKIH MORARJEV.

Washington, D. C. — Predsednik Harding je v svoji adresi na kongresu priporočil subvencioniranje ameriškega trgovskega brodogradarstva. Prvo leto naj subvencija znašala najmanj petnajst milijonov dolarjev, končno pa vsako leto trideset milijonov dolarjev.

Opozicija bo skupaj zanesljivo nastopila proti subvencioniranju trgovskega brodogradarstva, ki ga predsednik priporoča na nasvet plovbenega odbora. Opozicija ima razloge v tem, da se s subvencioniranjem podpira privatne družbe in da se je opustila misel na ustanovitve vladnega trgovskega brodogradarstva. V Avstraliji se je pokazalo, da tako brodogradarstvo nosi dobiček, ako so v vodstvu ljudje, ki razumejo obratovanje trgovskega brodogradarstva. V januarju je medza mornarjem v januarju povišala, v Ameriki jo pa trgajo.

VREME.

Chicago in okolice: V petek jasno in mrzlo. Zapadni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 25, najnižja 10. Solnce izide ob 6:25, zaide ob 5:40.

LLOYD GEORGE BREZ UPANJA NA ZMAGO, BO PODAL OSTA VKO.

London, 1. marea. — "Daily Telegraph" javlja, da je Lloyd George zelo nezadovoljen in namerava v kratkem podati ostavko. George ima vedno manj vpliva v nižji zbornici; njegova koalicijska razpada in vsako upanje sedanje vlade na zmago pri bodočih volitvah je absolutno zastoj. Zadnji teden je bila vlada trikrat poražena pri izrednih volitvah. V dveh okrožjih je zmagala delavska stranka, v enem pa neodvisni liberalci.

EGIPT JE "SVOBODEN", TODA ČAKAJTE MALO.

Britske čete ostanejo v Egiptu, dokler egiptovska vlada ne podpiše pogodbe ekonomske suverenosti.

EGIPTOVSKA DRŽAVA MORA BITI ODPRTA ČESTA ZA BRITSKE ARMADNE.

Kairo, Egipt, 1. marea. — General Allenby, britski visoki komisar v Egiptu, je danes obelodanil proklamacijo, s katero razglasa, da je britski protektorat odpravljen in Egipt je odslej svobodna, neodvisna država s provizoričnim statusom quo za toliko časa, da dobi Velika Britanija potrebne garancije za svoje interese.

London, 1. marea. — Lloyd George je naznanil v nižji zbornici večerj popoldne, da je protektorat Anglije nad Egiptom končen in Egipt je zdaj svobodna, ter si lahko samostojno vlado vrkne hoče.

Obenem je Lloyd George naznanil pogoje za "svobodo" egiptovskega ljudstva.

Vojno stanje v Egiptu ostane toliko časa, da egiptovska vlada s posebnim zakonodajstvom odpravi razmere, vsled katerih so angleške čete potrebne v deželi.

Velika Britanija mora imeti odprto in neovirano zvezo s svojo kolonijo v Sudanu in druga pota, ki vodijo v orient.

Anglija si pridrži pravico obrambe Egipta pred vsemi zunanjimi napadi in neposrednemu ali posrednemu vtičanju v egiptovske notranje zadeve.

Tujcemski interesi v Egiptu morajo biti zavarovani kakor tudi vse narodnostne manjšine.

Egiptovska vlada mora podpisati pogodbo s Veliko Britanijo "v duhu vzajemnih udobnosti", kakor hitro se pokaže ugodna prilika. Dokler ni pogodba podpisana, ostanejo sedanje britske oblasti v Egiptu.

Lloyd George je dejal ob zaključku, da je vlada že davno priznala, da protektorat ni več zadovoljiva forma odnošajev med Anglijo in Egiptom, ampak geografski položaj Egipta zahteva, da se protektorat odpravi le tedaj, kadar bodo popolnoma zavarovani angleški interesi v Egiptu.

To pomeni, da so Egipčani dobili toliko svobode, da smejo imeti svoj parlament in svojo vlado, toda Anglija bo še nadalje gospodarila s njihovimi železnicami in brzojavnimi zvezami ter s industrijami, s pristanišči in plovo na Nilu; obdrži absolutno kontrolo nad Sueskim prekopom, ki tvori morskot pot v Indijo in Mezopotamijo, in kontrolirala bo zunanjo politiko Egipta.

Egipt ima 10 milijonov prebivalcev in vrhutega okrog 100,000 tujecev. Prej je bil del turškega cesarstva, toda že od leta 1848, je bil pod ekonomsko kontrolo Anglije. Nekaj let so Angličani delili kontrolo s Francozi, toda leta 1883, so se Francozi umaknili. Po izbruhu vojne leta 1914, je Anglija takorekoč anektirala Egipt, ko je uvedla protektorat in okupirala deželo po svojih četah.

Delavski list je sila, s katero računa val nasprotnik.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjeno države (inven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER of THE FEDERATED PRESS"

Datum v oglepanju n. p. (Feb. 25-22) poleg vsakega imena na naslovu pomeni da vam je v tem časopisu potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

NAROČENI IN PROFESIONALNI OPTIMISTI.

Kadar so trdi časi za ljudstvo in milijoni delavcev zastoj iščejo delo, tedaj se oglašajo naročeni in profesionalni optimisti, ki zapojejo pesmico, da se dobri in zlati časi že prikazujejo na obzorju.

Od kar je pričela padati cena poljskim produktom, ko prehajajo iz rok farmarja v roke živeznega mešetarja, špekulanta ali oderuha, se ti optimisti oglašajo perijodno. To optimistično petje ima seveda gotov namen in v njem je metoda. S takim optimističnim petjem tolažijo ljudstvo, da ložje in brez glasnega godrnjanja prenaša svojo trdo usodo in udano čaka, kdaj se zopet prek dežele razlije tista prosperiteta, ki jo oznanjajo optimistični pevci.

Te optimistične pesmi so različne, ali namen je enak.

Tako je neka poroštevna družba v Chicagu dala natistiti v neki velebizniški list te le modre stavke o dobrih časih: "Če vam kdo skuša dopovedati, da je pred nami še dolga perijoda finančne depresije, tedaj se spomnite tega: "Dve tretjini vsega zlata na svetu je znotraj naših mej in Evropa nam dolguje deset milijard dolarjev."

"Na vse zadnje lahko rečemo, da imamo republikansko administracijo v Washingtonu."

Se nekaj mesecev nazaj so pa zagovorniki bančnih interesov v Wall Streetu trdili vprav narobe. Rekli so, da imamo depresijo, ker je preveč zlata v Ameriki in ker je Evropa bankrotna, da ne more kupiti potrebščin, še manj pa plačati svoje dolgove. Brzjavke iz Pariza so celo govorile, da bodo Francozje vrnili izposojene milijarde Ameriki, kadar Rusija plača Francozom svoj dolg. Predsednik te poroštevne družbe, ki prihaja s takimi optimističnimi pesmicami v javnost, najbrž živi v domišljiji, da vsi ljudje vse pozabijo že prihodnji dan, kar so čitali prejšnji dan v listih.

Neko drugo geslo pripoveduje, da se vrnejo kmalu dobri časi, zaradi tega čitamo v velebizniškem časopisu: "Delaj trdo in kupi le to, kar potrebuješ!"

Hlapec privatnih bizniških interesov, ki si je izmislil ta "slager", da z njim vara ljudstvo, ni pojasnil, kako naj trdo delajo milijoni brezposelnih delavcev in kupijo, kar potrebujejo. Seveda je to velika uganka, ali tisti, ki pišejo za privatne bizniške interese se ravna po principu, da se tem ložje vara ljudstvo, kolikor večja je neumnost, ki jo proglašajo za modrost v velebizniškem časopisu.

Kansaški governor Allen tudi noče biti med tistimi, ki ne prispevajo k prosperiteti. V svoji domišljivosti je rekel: "Stavka klavniških delavcev je končana. Vsak človek, ki je bil priča delu sodišča (kansaškega industrijalnega sodišča), da se je to doseglo zaradi industrijalnega zakona, ki je proti razpostavljenju stavkovnih straž, in da so v klavniških središčih, drugih največjih v deželi, delali nepretrgoma."

Seveda je znano, da v stavki klavniških delavcev ni igralo kansaško industrijalno sodišče najmanjše vloge. Sodniki so prišli res v Kansas City in so nekaj dni cincali semintje, ko so jim pa klavniški baroni povedali, da jih ne potrebujejo, so pa odšli v Topeko. Navzlic temu je pa zanimivo, kar je Allen povedal v svoji izjavi. Razodel je odprto, da industrijalno sodišče služi privatnim bizniškim interesom. Allen je to odločno tajil, ko so zastavkali rudarji v Kansasu. Zdaj tega ne more več tajiti, kajti njegova bahavost je odkrila, zakaj je tako vnet za industrijalno sodišče.

Dobro je, da taki optimisti in državniki prihajajo s svojimi izjavami v javnost. Kolikor več takih izjav pride pred ljudstvo, toliko preje bo ljudstvu padla mrena raz oči, da spozna svoje nasprotnike.

POJASNUJTE IN UČITE!

Privatni bizniški interesi so vsilili amerškemu delavstvu hud boj, kakršnega menda še ni bilo v zgodovini ameriškega delavskega gibanja. Ti interesi hočejo amerškemu delavstvu za vsako ceno vsiliti "odprto delavnico", kar toliko pomeni, da se odpravijo vse delavske strokovne organizacije, delavci morajo pa delati po pogojih, ki jih njim diktirajo podjetniki.

V tem boju mora ena stranka podleči, druga pa zmagati. Kompromisa tukaj ni.

Kako ta boj konča, je veliko odvisno od voditeljev

strokovno organiziranega delavstva in delavstva samega.

Vsakdo, ki svetuje v takem boju delavstvu nasilje in ustrahovanje, je slab voditelj ali pa nasprotnik delavstva. Delavstvo po svoji večini ni bilo nikdar naklonjeno takim metodam in zaradi tega se jih ni posluževalo.

Delavstvo naj podučuje druge faktorje, ki ne pripadajo direktno k delavskemu razredu, zakaj gre v tem boju, da tako pridobi simpatije javnosti za sebe.

Dolžnost voditeljev je seveda druga. Treba je, da vodijo delavce premišljeno in trezno in da jih uče, da se morajo organizirati tudi politično, ako hočejo obdržati izvojevane pridobitve in izvojevati nove zmage.

Ce bodo voditelji delavstva storili svojo dolžnost in bo organizirano delavstvo samo skušalo s podukom pridobiti javnost za sebe, tedaj pridejo iz tega boja delavci kot zmagovalci.

SLIKE IZ NASELBIN.

Sublet, Wyo. — Naznanjam vsem znancem in prijateljem, da nam je kruta smrt v zlo nedarslo in priljubljeno hčer Zela Felician, v starosti 13 let, ki smo jo pokopali dne 20. februarja na Kenmore devet milj od tu.

Pogreb je bil veličasten, za kar se zahvaljujem udeležencem pogreba, in onim, ki so nas tolažili v uri britkosti. Dasi je pokopališče precej oddaljeno in v zvezi slabemu vremenu, niso izostali bratje društva št. 267 SNPI, katerega člana je bila pokojnica zato jim gre še izrecna hvala, kakor tudi za darovane vence.

Draga hčer in sestra, tebi pa naj bo lahka zemlja. Žalujoci ostali Joe Felician, oče: Frances, mati: Franca, Anni, Rosi in Mary sestre; Joe in Frank brata. — Joe Felician.

Warren, O. — Delavske razmere so se pričele polagoma izboljševati. Gospodje podjetniki so nam milostno dovolili, da zopet lahko nosimo svoje kosti v njihov peklo. Trumbull Steel Co. in Trumbull Liberty Steel Co., ko sta pričeli obratovati s polno paro. Plače so dokaj različne. Nekateri zaslužijo več, a drugi manj, kakoršnje je pač delo. Naj bi nikar mislil kdo izmed rojakov, da se pri nas lahko dobi delo, če smo pričeli s polnim obratom. Obratno: brezposelnih delavcev je pri nas še vedno veliko število, ki hodijo od tovarne do tovarne in prosjajo za delo.

Veselite ali kake zabave so pri nas nekaj redkega, a drugače so rojaki v naselbini naprednega mišljenja in z društvom dobro napredujejo.

Pečlarjev je v naselbini precejšnje število in se dobro razumevamo med seboj. Če se ne oglašamo v listih, tedaj ne gre zameri nam, posebno če se pri tem upošteva naporno delo, ki ga imamo pečlarji s kuhanjem in gospodinjstvom. Sitnosti imamo nebroj s kuhanjem. Pogosto se kdo opari in ravno zadnje čase je imel predsednik pečlarskega kluba smolo, da je prevrnil lonec z vrolo vsebino po nogah. Dobro, da se ta nesreča ni pripetila v predpustu, in si noge lahko hladi sedaj v postu. Mislili smo do zadnjega, da se to leto ubranimo plovov, a ker je obratno, bomo ves postni čas porabili v prid ženi-tem.

Tukajšnje pečlarje pozivljam, da se brez izjeme udeležijo prihodnje seje, ki se vrši vsako drugo nedeljo v prostorih pečlarskega kluba. Ukrepali bomo o važnih zadevah in ena poglavitejših izmed njih je starost, ki nas je pričela dohitevati in prihaja nevarnost, da bodo zaevele na naših trdih glavah bele evetke. — Jac. Jert.

Walsenburg, Colo. — Predno so tukaj utrgli premogarjem plače, so kompanije prigravale ljudem, naj se podpišejo za znižanje mezde in obljubovali so jim, da bo potem vse dobro, da se bo delalo vsak dan.

Sedaj vidimo, kaj je nastalo in podjetniških obljub in kaj so postali delavci v Coloradu. Na tisoče jih je tu, ki ne zaslužijo za vsakdanjo hrano in stanovanje. Sedaj smo se lahko prepričali, kaj vse so zmogle kompanije obljubljati, a da so vse obljube samo past. Delavci so se še lahko prepričali, kako zvišano je vse postopanje tukajšnjih podjetnikov, a vseeno so se še dali speljati. Kdo je temu kriv? Delavci sami!

Podjetniki delajo pri nas s rudarji kakor se jim zljubi. Kadar hočejo odstaviti delavce od dela,

bošje postopajo z delavci popolnoma absolutistično in pri vsem tem se ne more nikdo kje pritožiti, čeprav mora takoj po napovedi oditi iz sotorišča.

Kje so tisti lepi časi, ki so nam jih obljubljali pri zadnjih volitvah, če bodo izvoljeni sedanji republikanski predstniki in drugi njegovi sovotniki? Vse skupaj je bilo za nas le pesek v oči, a še vse eno se zdi, da ljudje ne vidijo, kaj jim je stotiti.

Pri nas je bilo vedno dovolj organizatorjev, ki so agitirali za eno ali drugo unijo in ljudem vedeli povedati o njih toliko lepega. Pri zadnji preiskunji pa, ki jo je imelo tukajšnje delavstvo, ni bilo nobenega. Kam se poskrbejo ob takem času, ko jih ljudstvo v resnici rabi?

Brezposelnega delavstva je pri nas še vedno dovolj. Nekateri morajo v tej hudi zimi spati kar na vozovih in še celo srečne so počitajo, če morejo dobiti prostor. Zdi se, da je vsok pravico nad to deželo dobil mogotec Rockefeller in z njegovim posredovanjem in še nekaterih drugih večjih trgovcev je bil vpostavljen vojni zakon. Nadejali so se nekatere protekcije pod takim zakonom, ki je veljal posebno za delavstvo kot obsedno stanje, sedaj pa se nekateri že jočejo, da bodo morali plačati to leto velik davek. Da, to je davek, ki bo šel za ljudi, ki so stražili rudarje.

Vzdrževanje tako velikega števila čuvajev kot je bilo tu zadnje čase, ne stane malo denarja in prizadeti davkoplačevalci bodo morali plačevati lepe vsote.

Dokler delavci ne bomo imeli nikake besede zraven, ko se bodo sklepali taki zakoni, se nikar ne nadejajmo, da bomo kaj dosegli. Na tisoče močnih in zdravih ljudi mora trpeti glad in trpeti zunan na mrazu, ker nimamo delavci svojih zastopnikov pri sklepanju zakonov, da bi se tam prepovedalo povzročanje tolike bede. Po toči zvorniti ne koristi, zato se pripravljajmo že sedaj in agitirajmo, sicer bomo tudi prihodnji delali brez uspeha. — J. O.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Stirilizacija.

Roslyn, Wash. — Gotovo so se marsikateremu ponižnemu zemljani države Washington utrnile solze hvalečnosti do svojih postavodajcev, ki so baje iznašli uspešno sredstvo za neutraliziranje malih tatov, posebno takih, katerim zelo dišijo svinjake krače in sprejeli pred letom postavbo, ki dovoljuje ravnateljem v gotovih javnih zavodih in poboljševalnicah, da se poslužijo stirilizacije. Taka postavba je bila pri nas kakor podobna tudi v Oregonu sprejeta po priporočilu zavodnega zdravstvenega odbora.

Sicer je postavba še problematična in bržkone jo bo najvišje sodišče zavrglo tja, kjer je za tako živalsko idejo najboljši prostor.

Kako bi se taki zakoni lahko uporabljali za brezposlene delavce, ki so primorani včasih tudi krasti, da nasitijo svoje družine, nam precej v jasni luči pojasnjuje sledeči slučaj:

V Jakimi, Wash., malem poljedelskem mestu je sodnik, ki je vzbudil precej pozornosti v razsojanju o zadevi nekega poljskega delavca s petimi otroci, ki je bil poleg svojega uboštva še brez posla. To sicer danes ni nič novega, čeprav želodec zahteva vsak dan hrane. V tako neizprosni položaji je delavec opazil v neki prodajalni dobre svinjake

gnjati, skušnjave so ga obhajale za gnjati in si ni mogel kaj, da bi si jih ne prisvojil katerega polducata. Pravica pa kaj takega ne more prebiti in pripeljati so ga pred sodnika. Zasačenec mu je tresoč se pojasnjeval, da ima lačno družino in je brez posla ter je bil primoran storiti tako dejanje. Sodnik se je usmili delavca, a le v toliko, da je pri volji kazni mu odpustiti, ako se podvrže mali operaciji, ki mu bo odvzela moštvo. Poljski delavec je privolil.

Pri tem je vesela odločila prista volja, toda sodnik je, kakor poroča časopisje, ob tej priliki poudarjal, da ima taka operacija na moškem velik poboljševalen vpliv. Rekel je tudi, da se je v enem izmed prejšnjih slučajev tatvine izvršila ravno-taka operacija nad zločincem. Mogoče bi bilo kaj takega merodajno pri kakih slučajih umobolnosti, skrajno nemoralno početje pa je, da bi se kaj takega izvrševalo nad ljudmi, ki po večini niso drugega kakor žrtve ekonomskih razmer. Nihče ne more jamčiti, da bi se ta kazen prav po albanako ne razširila in bi se upeljala za male prestopke ter izvrševala celo na stajkajočih rudarjih.

Namen denarnih mogoteev je ubiti delavstven pogum, njegovo svobodnost in vztrajnost za ciljem, ki si ga je nadelo in ki dela njim toliko preglavje. Vse to je človek že davno praktical in ve, kako pohlevna je žival ter samo gara za svojega gospodarja, če kaj takega na nji izvrši. Spremeniti bo torej treba tudi delavca v pokorno domačo žival in domovina bo potem rešena. — Naročnik.

Burgettstown, Pa. — Nikakor se ne moremo pohvaliti radi dela iz naše naselbine. Nekateri rovi so sicer odprti in v njih se obratuje še precej dobro, drugi pa počivajo že celo leto dni.

Bil sem na premogarski konvenciji v Indianapolisu meseca februarja. Ko je bila dne 14. feb. pričeta konvencija, je bilo navzočih že kakih dva tisoč delegatov. Sledil sem debatam vseskozi konvencije. Ko je prišel na predsedniško mesto Lewis in otvoril konvencijo, ni bilo proti njemu med govorom hiti enega ugovora, dočim ko je nastopil br. Hewat in prošil za besede, ne tisti ni dobil. Sele ko se je izrazila večina, naj se mu da besedo, je lahko govoril.

Iz njegovega govora se je videlo njegovo voditeljsko zmožnost in marsikdo, ki je bil napačno o njem počen, se je lahko prepričal, da ni tak, kot so mu ga slikali drugi. Govoril sem sam z njim in spoznal, kako zelo se poteguje za rudarje, žlane svojega distrikta. Uvidel sem, kako velko trpe sedaj premogarji v Kansasu, da z njimi podjetniki lahko počenjajo kakor se jim ljubi, ako se podajo na delo, pri vsem tem pa so ti "unijski" delavci zastopani na konvenciji po takih delegatih, ki zanje ne stori ničesar in le pritrdje, kar se jim narekuje od zgoraj. Na konvenciji je bilo tudi nekaj Slovencev in dobili so se med njimi celo taki, ki so bili nasprotni dobri voditeljem. Prav nelep je od ljudi, ki pošljejo na konvencijo take zastopnike, in boljše je, da na konvencijo pošljejo samo pisмено poročilo.

Govoril sem s predsednikom 12. distrikta, ki se je izrazil, da se še ni zgodila taka krivica kot tedaj, ko je bil kansaški distrikt s svojimi dobrimi člani izključen, pri čemur pa ni kriv nihče drugi kot Lewis, ki bi bil rad tudi 12. strikt suspendiral.

Kljub temu je bil Lewis izvoljen. Delegatje pozabljajo, ali pa sploh ne vejo, po čigavi zaslugi je med rudarji v Zapadni Virginiji toliko revščina. Naj govori mati "Jones" kolikor hoče; ploskajte ji in prirejte ovacije v toliko meri, kolikor hočete, žrtvujte se zmožno kolikor hočete, pri rudarski organizaciji ne bo napredka, če boste pogin, ako boste tako prezirali dobre značaje, volili pa take moše, ki bodo delovali za kompanije in ne za vas.

Dne 1. aprila bosta prišla v Burgettstown mati "Jones" in predsednik 12. premogarskega okrožja Frank Farrington. Pazite rudarji, da ne boste samo takrat navdušeni, ko boste slišali lep govor, temveč da boste vztrajali med gotovo stavko, ker sicer vaša navdušenje ne pomaga. Pri prihodnjih volitvah za vaše loke, distrikte in povsod, glejte, da bodo prišli na vodilno mesto

ljudje, ki bodo delali za procvit organizacije.

Rudarji iz okolice, pridite 1. aprila kolikor mogoče v velikem številu poslušati naša govornika in vzemite si k arcu njune pozive na vztrajanje. — Frank Laurich.

Osage, W. Va. — Dopisnik iz naše naselbine pravi, da delajo nekateri noč in dan, drugi pa sploh nič. Bilo je res, da smo nekateri, ki delamo po dnevnih ali zvečer nazaj po par ur na delo, kar pa nikakor ni proti pravilom U. M. W. of A. Zato mislim, če je nekomu dovoljeno tako delo, mora biti tudi drugemu in če neko ne mara delati večernega dela, da s tem še ni prepovedano, da ga ne sme opravljati njegov drug.

Precej časa sem že član U. M. W. of A., nisem kril pravil organizacije in jih tudi ne bom. Dvakrat na mesec imamo sejo pri naši podružnični organizaciji in oni, ki jim ni znano, ali ki ne marajo razumeti pravil, naj pridejo na sejo, tam je prostor za govorjenje nikakor pa ne po naselbini med zasebniki. Zato jim svetujem, naj vse take zadeve prinesejo na dan pri seji, s čemur bodo dobili največ ugleda.

Radi dela gre tu nekaj boljše kot prej, s tem pa še ni rečeno, da delamo vsak dan. Podjetniki najbrže mislijo, da bi jim nakopali premoža za deset let in potem, da bi lahko na nas pritiskali toliko časa, da bi mi stavko izgnali. Res je, da so nas precej izžepali, a mislim, da so njihovi računi že križani, ker jih delajo brez kremljarja.

Slišal sem, da ponekod v Zapadni Virginiji obratujejo za plačo \$2.95 na dan in nakladajo premog po 35c za tono. Resnično bernaška plača je to, če pomislimo, da imajo podjetniki po dvajsetkratni dobiček od skupnjega premoga. Težak boj se nam obeta, ker njim še tako visoki dobički niso zadostni, in če bomo v svojih zahtevah podlegli, si lahko mislimo, da bomo nakladali premog po 20c za tono.

Na kompanijski prodajalni so nabili letak, da bo mezda po 1. aprilu s strojem po 40c od tone in dnevno delo po \$4.25 za delavca pri stroju, njegovega pomagala pa \$4 na dan. Najvišja mezda bo torej \$4.25 in tudi ne bo več "check off" sistema. To naj bi bila neka kompanijska mezda. Premogarji so se brili nore, ko so videli letak in se tisto noč ga iztrgali s stene prodajalne. Kompanijski pisar je pošiljal drugi dan kletvice proti nedolžni steni in povpraševal, kdo je strgal, da bo dotičnega takoj od dela odpustil. Premogarji so se tudi na take grožnje smejali. Še tisti večer je bil nabit nov letak, toda drugi dan, vsak, kdor je stopil v kompanijsko prodajalno se je moral držati za nos. Razgovarjali smo se drugi dan o letaku in nekdo je celo povedal, da da nagrado dotičnemu, ki zna z belega napraviti rumeno. — J. Jarda.

Elm Grove, W. Va. — Delavske razmere so pri nas na isti stopnji kot po mnogih krajih naselbinah, od koder se pritožujejo rojaki.

Kar se tiče jednotinega društva v naši naselbini, precej dobro napreduje. Društvo je še mlado, vendar je njega uspeh povoljen za začetek. Večina smo pri tem društvu sami, bolje rečeno pečlarji, ker tu ni več kot pet slovenskih družin vsega skupaj. Tudi ti še niso dolgo let poročni, zato se mi sami nikakor ne moremo družiti z njimi.

Ravno tu tiči vzrok, da sem prišel z dopisom pred javnost, da bi svetu povedal želje nas elmgrovskih pečlarjev. — Naveličali smo se pomivati piskre in ponve eden bolj od drugega, ne diši nam več brisanje peči in gospodarjenje brez žene. Slovenska dekleta naj torej ne zamerijo, da prihajamo s tako vestjo na dan, še sedaj pa končanem pustu, zato pa nam je toliko bližja Velikonoča.

Katero torej veseli stopiti pod zakonski jarem, se lahko pripravi do Velike noči in pri nas si vsaka lahko zbere po svojem okusu, ker nas je dovolj. Poleg tega imamo tudi vsak nekaj prihranka in pohištva, kar pa še ni pri hiši, se bo lahko kupilo pozneje, kadar bo treba. Ako katera misli na kaj resnega, naj se k nam prijavi ustmeno ali pisмено, priloži sliko, kar bomo na zahtevo vrnili. — Louis Stark v imenu vseh pečlarjev na Elm Grove, W. Va., box 248.

ZENSKJE OSLEPARJENE PO NAVIHANEM SLEPARJU ZA \$800.000.

NEKO ŽENO JE SPRAVIL SKO-
RAJ OB VSE PRIHRANKE.

Ta slepar je bil svojočasno pri-
vatni detektiv in stavkokaz.

New York, N. Y. — Alfred E. Lindsay, ki je osleparil žene v New Yorku za več ko \$800.000, ima še drugo zgodovino za sabo. Prodajal je dekleta v belo sužnost, bil je detektiv in stavkokaz. Med njegovimi žrtvami je Carlotta Nilsson, stara gledališka igralka. Od nje je izvalil skoraj vse njene prihranke pet in dvajset let, s katerimi se je mislila prehraniti na stara leta. Neka druga ženska je 75-letna Adelaide V. Rice. Od nje je izvalil pet in dvajset tisoč dolarjev. To je bil skoraj ves njen denar. Neka druga žena je vdova s štirimi otroci. Državni pravdnik ne navaja njene imena. Ta vdova, ki je pohabljen, mu je zadržala dvajset tisoč dolarjev. To je zavarovalni- na, ki jo je vdova prejela po svojem soprogu. Osmukal je tudi mrs. Lillian N. Duke, bivša žena James B. Duke, tobačnega mag- nata, za \$375.000.

Njegova metoda je bila zelo e- nostavna. Seznanil se je z žen- skami v hotelih prve vrste. Obla- čil se je fino in tem ženskam je pri- povedoval, da pripada k notra- njemu krožku finančnikov, ki vladajo deželo.

Izvedlo se je, da ni bil samo detektiv in stavkokaz, ampak da je v letu 1918 oglašal, da potre- buje ženske za detektivsko služ- bo. Takrat mu je bilo igrača na- stopiti kot viški ameriški tajni agent, ki išče lepe žene, izobraže- ne, brihne glave, dovipne, da pomagajo loviti nemške vohune in "nelojalne Američane." Na take oglase je prejel veliko odgo- vorov, ali ena žena ga je dala a- retirati. Neki misteriozen vpliv ga je takrat rešil sodniške ob- ravnavne. Zdal seveda ni mogel lo- viti več "nelojalnih Američa- nov" in poprijel se je drugega dela. Prišel je slepariti stare žene, osušil jih je za njih prihran- ke, s katerimi so se hotele pre- hraniti na stara leta.

PREMOGOVNIŠKI PODJETNI- KI NA ANTRACITNEM POLJU SO ZA ZNIŽANJE MEZDE.

Atlantic City, N. J. — Odbor organizacije podjetnikov z antra- citnega polja, ki je nekaj časa tu- kaj zboruje, izjavlja, da podjet- niki nastopijo proti rudarski za- htevi, da se meza povzra za dva- set odstotkov in obenem bodo podjetniki predlagali, da se meza zniža.

Samuel D. Warriner, predsed- nik odbora in predsednik Lehigh Coal in Navigation kompanije, ni hotel poročati o nadaljnjih deta- ljih, dasiravno je znano, da so podjetniki sklepali o bojnem na- črtu proti rudarjem. Tudi Hoo- verjeve izjave ni hotel komentir- ati, po kateri naj se zastopniki podjetnikov slišajo z zastopniki rudarjev, da se sklene nova po- godba.

Voditelji rudarjev so bili pri- pravljene se udeležiti skupne kon- ference. Podjetniki menijo, da so razmere zanje ugodne, pa naj pri- de do obrambne stavke ali do iz- pora. Oni celo sanjajo, da se jim mogoče posreči uničiti rudarsko organizacijo U. M. W. of A.

DELO NORČA.

Chicago, Ill. — Mike Norris, poslovni odbornik unije voznikov za prevažanje cimenta, apna in kamna, je rekel, ko je šel z doma, da mora ubiti štirinajst oseb. Predno ga je prišla policija, je streljal na tri osebe in dve sta o- pančno ranjeni, da podležeta mo- goče zadobljenim ranam. Policija sodi, da je Norris umobolan.

Kitajska bres vlade v Peking.

Peking, 1. marca. — Severno- kitajska vlada v Peking ne funk- cionira. Ministri so brez predsed- nika, blagajna je prazna in spe- strano skladiščenje posojil je na- letelo na veliko opozicijo. Pred- sednik republike, ki je politično izoliran, ne more dobiti nikogar, ki bi prevzel ministrsko presed- ništvo.

IZ DELAVSKEGA SVETA.

(Federated Press).

Stavka v Rhode Islandu se širi. Stiri bombažne predilnice v Provi- dencu so zaprle vrata valed stav- ke tekstilnih delavcev. Zadnje ne- deljo so imeli stavkarji v vseh mestih shode, na katerih so raz- pravljali o predlogu državnega posreovalnega odbora, da se de- lavci takoj vrnejo na delo in če- kajo na odborovo razsodbo glede meze. Milica je bila povsod na straži, kjer so bili shodi.

Bresposelnost v Holandiji. Na Holandskem se je pojavila velika brezposelnost, katero je povzročila industrijska kriza.

Francoski mornarji kupujejo mornarico. Francoska vlada pro- dala državno trgovsko brodogre- in Mornarska federacija v Fran- ciji je aranžirala nakup 17 naj- boljših parnikov. Federacija na- merava obratovati parnike koope- rativno po zgledu italijanskih mornarjev, ki imajo kooperativno trgovsko brodogre.

Stavkujoči jeklarški delavci v Yorkvillu, O., ne smejo več imeti stavkovnih straž okrog jeklarn Wheeling Steel korporacije. Tako se glasi prepoved, katero je izdal sodnik Slater v Columbusu. Dru- žba bi rada uvedla odprto delavni- co. Mestni župan Cass je do zdaj pokazal, da simpatizira z delavci. Družba je zahtevala policijo, pa je ni dobila.

Poraz rudarjev na Češkem. Z Dunaja javljajo, da je stavka če- hoslovanskih rudarjev končala z velikim porazom za delavce. Ru- darji so se vrnili na delo 13. fe- bruarja. Njihova enotna fronta je razbita in vprašanje znižanja meze se bo reševalo v vsakem okrožju zase. Pričakuje se, da bodo rudarji zavrgli mezne za- ključke, ali ker so njihove vrste razdeljene, nebo mogli nadaljevati boja. Kapitalisti v Čehoslovaciji vodijo veliko ofenzivo proti or- ganiziranim delavcem na vsej črti.

Odprta delavnica zaprla rud- nik. Pacific Coal kompanija je po "ameriškem načrtu" izprla uni- cerske rudarje in hotela obratovati rove z neunijskimi delavci. Pred nekaj dnevi je pa morala zapreti delavnice največjih premogovnikov v državi Washington zaradi velike izgube na profitu vsled pomanj- kanja izurjenih rudarjev. Nekaj čez sto neunijskih rudarjev je bilo vrženih na cesto.

Splošna stavka stavbinskih de- lavcev v Clevelandu. Okrog 25.000 organiziranih stavbinskih delav- cev je zastavkalo v sredo jutraj, ko so podjetniki naznanili zniža- nje meze 13 do 36 odstotkov. Vse stavbinsko delo v Clevelandu, ka- terega pogodbe znašajo 23 miljo- nov dolarjev, počiva.

DVA STA POSTALA ŽRETEV VI- HARJA V SEVERNI MINNE- SOTI.

Chicago, Ill. — Počasi prihaja- jo vesti o strašnem sneženem vi- harju, ki je divjal v Minnesoti. Ustavljen je bil brzojavni in tele- fonski promet, ponekod pa tudi vlakci niso vozili. Dve osebi sta u- mrla v Minneapolisu. 72-letnega Howarda so našli mrtvega v ve- likem sneženem zametu. James S. Baldwin je podlezel vsled silnega napora in trpljenja srčni napaki. Duluth je bil dva dni popolno- ma odrezan od ostalega sveta. Stari ljudje pravijo, da že tride- set let ni bilo takega sneženega viharja.

Vihar je napravil tudi veliko škodo na sadnem drevju. Padlo je devet palev anega.

ZDRUŽENE PEKARNE LAHKO ZNIŽAJO CENO KRUHU.

Minneapolis, Minn. — W. A. Anderson, bivši mlinar, je preda- val pred Gospodinjstvo zvezo v Richmondovi dvorani. Dejal je, da le zadrage lahko znižajo ceno kruha. V svojem govoru je nagla- šal, da so vladne pekarne je proda- jale hleb kruha po šest centov v vojnem času, ko je stal sod moke od \$16 do \$17. Privatne pekarne so pa ob tem času izjavljale, da ne morejo prodajati kruha ceneje kot po petnajet centov.

Zelo važno vprašanje je, kako je organizirana razdelitev kruha, ki mora biti tako zasnovana, da stroški niso veliki. Po njegovi sodbi bi lahko velika zadruga pekarne prodajala hleb kruha po pet centov in še bi imela dobiček.

INDIJANCI V ANDIH UBLJA- JO STARE LJUDI.

Znanstvenik pravi, da peruanski Indijanci določajo življenska leta.

Boston, Mass. — Dr. Joseph Barcroft, britski znanstvenik, je prebil dalj časa v visokih Andih, da študira, koliko kisika se naha- ja v krvi v tako visokih višavah. Komisija je skoraj ves svoj čas preživela v vasi Cerro de Pasco, ki šteje okoli deset tisoč prebi- valcev, večinoma rudarjev. Vas se nahaja štirinajst tisoč čevljev nad morsko površino.

Dr. Barcroft je svojim poslušal- cem povedal, da visoko gori v Andih živi plemo, ki določa živ- ljenska leta in ubije vsakega, ko doseže določeno število let. Dolo- čenje je uradnik, ki konča življenje osebe, ko je dosegla določeno sta- rost.

Ne daleč od rudnika, ki daje veliko vanadija, živi plemo Ko- los. Če v tej vasi katerega prebi- valca postane star, ga občina ob- privedi velike slavnosti sne.

V drugih vaseh so zopet druge navade. Ako stara oseba zbolí in so znamenja tukaj, da kmalu u- mre, jo puste umreti naravne smrti. Ako star človek ne kaže znamenj bolezní, ga obišče krv- nik, ki ima nalogo, da spravi s sveta stare ljudi.

Komisija, ki je študirala Indi- jance, pravi, da so andski Indi- janci zelo starega plemena. Žive v podzemskih luknjah in nikdar ne slečejo svoje obleke. Napram tujem so zelo bojzljivi. Doma- čini so zelo močne rasti, toda ho- dijo počasi. Vse pohištvo gre lah- ko v eno vrečo.

Druhi navad nimajo kot da zvečijo liste kokosa-palme, iz ka- terih se izdeluje kokain.

UMOR, ALI KAJ?

Hinsdale, Ill. — Pol milje se- verno od Hinsdale so našli mrtve- ga tujea. Truplo, ki je ležalo v grmovju, je bilo že zmrazjeno. Pod desno ramo je ležal samo- kres 32 kalibra in alabega izdel- ka. Tujec je star okoli 32 let, vi- sok okoli pet čevljev in osem pal- cev. Na perilu je znamenje "A. B. C." na suknji pa "E. C." Po- licija sodi, da je bil tujec umor- jen. Po sodbi policijskega načel- nika je bil vsak strel smerten in človek, ki je imel ne atrel v sebi, ni imel več moči, da odda še dru- gi strel.

Mrs. H. B. Evans pripoveduje, da je v soboto popoldne četrt na eno slišala oddati močan strel v smeri, kjer so našli mrtvega tu- jca. Po tej izpovedi sodijo, da je bil tujec ustreljen v avtomobilu, na kar so mrtvo truplo skrili v gorovju.

Japonski liberalci protestirajo proti izključitju Sangerjeve.

Tokijo, 1. marca. — Japonski liberalni elementi so uprizorili vi- har protesta zaradi odloka japo- nske vlade, da se ameriška agita- torica za porodno kontrolo Mar- garet Sanger ne sme izkrcati na Ja- ponskem. Sangerjeva je zadnji teden odpotovala iz San Francisc- na Japonsko. Baron Išimoto, vod- ja gibanja za kontrolo porodov na Japonskem, je izjavil, da bo akcija vlade še bolj razkirla gibanje. Liberalni listi tudi obsojajo vlado zaradi tega čina in pišejo, da je čas, da se na umeten način omeji prebivalstvo Japonske, da ne bodo japonski imperialisti vedno krišali po ekspanziji v Aziji.

(Včeraj je bilo poročano, da je japonska vlada dovolila Sangerje- vi obiskati Japonsko, toda ne bo smela predavati o kontroli poro- dov in ustanovljati tozadevnih klinik).

Južna Amerika bi bila rada za- stopana v Genovi.

Pariz, 1. marca. — Argentina in Brazilija sta poslali note Italiji z zahtevo, da se jima dovoli posla- ti delegate na mednarodno eko- nomsko konferenco v Genovi. Ita- lija je poslala južnoameriško noto vladam Anglije, Francije, Belgije in Japonske. Pričakuje se, da bo ententa dovolila predstavnitvo južnoameriškim republikam.

Amerika dala Avstriji \$10.000.000.

Dunaj, 1. marca. — Združeno države so dale Avstriji v obliki živil in obleke več ko deset miljo- nov dolarjev milodara. Ameriška pomožna administracija je prav- kar poslala za \$200.000 živil za prehrano profesorjev in dijakov.

NOVA POMOŽNA ORGANIZA- CIJA ZA RUSIJO.

Strokovne unije so ustanovile svojo akcijo.

Chicago, Ill. — (Feder. Press.) Ameriški, strokovno organizirani delavci so ustanovili svojo lastno organizacijo v pomoč stradalajočim ruskim kmetom. Pomožna organi- zacija se imenuje "The Trade Union National Committee for Russian Relief" in glavni stan bo v New Yorku, Liggett Building, 42nd St. in Madison Ave.

Timothy Healy, predsednik Med- narodne zveze železniških kurja- čev, je predsednik organizacije. V odboru so zastopane bres male- ga vse strokovne unije, ki spadajo k Ameriški delavski federaciji in mnoge neodvisne unije. Pomožna akcija bo strogo nepolitična. Jos. Manley, ki je tajnik in blagajnik pomožne organizacije, je dejal po- ročevalcu Federated Pressa, da zdaj ni časa za kritiziranje ruske vlade in sovjetskega sistema, marveč glavna dolžnost vseh de- lavcev mora biti, da hitro pomaga- jo stradalajočemu ljudstvu v Rusiji in ga rešijo smrti.

KUKLUKSOVCI SO PRETEPLI POTOVALNEGA AGENTA.

Oklahoma, Okla. — Jack Bur- lingtona, potovalnega agenta za trdvo v Kansas Cityju, je cest- na drhal vzela iz ječe in ga od- vedla iz mesta. Zunaj ga je silno pretepla s bičem in mu ukazala, da naj zapusti mesto in se nikdar več ne vrne nazaj.

Burlington je bil aretiran na obožbo dveh šolarie, da ju je zvalil v avtomobil in da je grdo ravnil z njima.

Lokalni list je prejel pismo, ki je imelo podpis "Kukluksklan." Pismo pripoveduje, da so Ku- kluksoveci pretepli Burlingtona.

Semjonov na potu v Ameriko.

Šangaj, 28. febr. — General Gregor Semjonov, zloglasni carist in vodja belogardističnih čet v Sibiriji, je odpotoval s parnikom "Empress of Russia" v Združene države. Semjonov potuje inkog- nito.

Ford odpre tovarno v Nemčiji.

Berlin, 1. marca. — Tukajšnji "Der Tag" javlja, da ameriški avtomobilski magnat Henry Ford sežida tovarno za avtomobile v Hamburgu, v kateri bo zaposlenih 40.000 delavcev. List se hudeje, da Ford grozja nemško motorno industrijo. Krajevne oblasti v Hamburgu so pa zadovoljne.

Kmeti se tagredi v Italiji.

Rim, 1. marca. — V Campagno- nu, nedaleč od Rima, so nezado- voljni kmetje včeraj napadli jav- na poslopja, ker niso dobili oblu- bljenih zemljišč. Karabinjeri so streljali na kmete in okrog dvaj- set je obležalo ranjenih, eden smrtno.

Gladovni begunci hodili devet mesecev.

Berlin, 1. marca. — Osemind- dvajset Nemcev, ki so bili naselje- ni v nemški komuni ob Volgi v Rusiji, kjer je zdaj velika lakota, je včeraj prišlo v Berlin. Begunci so potovali devet mesecev, večji- del poč.

Nemčija plačuje.

Pariz, 1. marca. — Reparaacijska komisija je prejela peti deset- dnevni plačilni obrok v vsoti 31 milijonov zlatih mark od Nemčije.

VLADE V ZAPADNI EVROPI SO NEČLOVESKE.

(Nadaljevanje s prve strani.)

gospodarske razmere ne dovolju- jejo izdatkov za pomožne akcije, je razglašil vso hinavščino zapad- noevropskih vlad. Vlade potrebu- jejo velike stalne armade in bojne mornarice — in to je tista zapre- ka, ki izključuje vse drugo. Izdat- ki za eno samo bojno ladjo bi za- dostavali za pokritje pomožne akcije v Rusiji in nasitili milijone ljudi, ne da bi treba nalagati ka- kih posebnih davkov.

Dr. Nansen se je jako pohvalno izrazil o delu raznih pomožnih or- ganizacij v Rusiji, največ dela je pa izvršila sovjetska vlada sama; sovjetska vlada je storila toliko kolikor je sploh mogoče pričako- vati od nje. Lačni kmetje so zmle- li žito za seme in s tem podaljšali lakoto za več mesecev, kljub temu

Slovenska Narodna		Podporna Jednota
Ustanovljena 9. aprila 1904.		Incorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2637-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODESEK:

Predsednik Vincent Calkins, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. V. Box 82, Johnston, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik beloškega oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vagrish, urednik glasila Josa Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODESEK:

John Underwood, predsednik, 416 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenskiar, Box 278, Barborton, Ohio, Fred A. Vider, Box 673, Ely, Minn., John Terrell, Box 161, Lawrence, Pa., John Gorick, 414 W. Hay St., Spring- field, Ill.

BOLNIŠKI ODESEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2637-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrosi, Box 286, Moon Run, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: John Groisil, 885 E. 137th St., Cleveland, O.

Antos Sular, Box 104, Gress, Kansas, na jugovzhod.

Max Mare, Box 166, Buhl, Minn., na severovzhod.

Mike Zugel, 8453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zaitz, predsednik, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., Frank Somrak, 5800 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 8808 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združitveni odbor:

Predsednik: Frank Alei, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. Joško Oven, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill. Jos. Skuk, 1101 E. 63rd St., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, O. POZORI! — Korrespondenca z gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posla gl. predsednika so naslovi: Predsedništvo S. N. P. J., 2637-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODOPE SE NASLOVI: Bolniški taj- ništvo S. N. P. J., 2637-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vohbe so naslovi: Tajništvo S. N. P. J., 2637-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNISKIMI POSLI so pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2637-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru so naj pošiljajo Frank Zaitz, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prišli na gl. porotni odesk so naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 416 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, nenaslanja, oglaš, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2637-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

so pa sovjeti izvršili čudežno delo: založili so kmete v večini krajev s semensko pšenico in poskrbeli, da je bila ozimna posejana.

Površina gladovnih provinc je večja kakor vsa Francija in ima 33 milijonov prebivalcev. Domne- va se, da je milijon ljudi že po- mrljo gladi in vsled bolezní in 19 milijonov je v nevarnosti smrti v prihodnjih par mesecih. V več kakor štirih letih znanstveno or- ganiziranega uničevanja človeških življenj je bilo izgubljenih nekaj manj ko deset milijonov življenj vsled vojne.

"S herojskim naporom se bi še dalo rešiti kakih deset milijono- ljudi," je nadaljeval dr. Nansen, "medtem ko za druge ni več po- moči. Vsi konji so izginili in dru- gih transportnih sredstev ni za dosedo osamljenih krajev, ki leže proč od železnice. Gubernije ob Volgi, nekoč žitnica Evrope, se iz- preminjajo v obširne kose mrtve pušave.

Dr. Nansen je zaključil: "Po temeljiti predstavi sem se temeljito prepričal, da je absolut- no krivično pripisovati to nesrečo boljševizmu. Lakota je prišla vsled civilnih vojn, ki so zadržale Rusijo, da se ni mogla opomoči takoj po svetovni vojni; prišla je zaradi sedemletne blokade; neko- liko je kriv tudi rekvizitorni si- stem sovjetskih oblasti, ki pa je bil odpravljen predno so bila kakšna znamenja lakote; glavni vzrok pa je — tako velik, da vse prejšnje lahko izbrisemo — ve- lika suša leta 1921, največja v zgodovini, katera bi pretresla tu- di najmočnejšo državo do njenih temeljev."

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

V Knežji lipi pri Kočevju so za- sledili velike sklade železne in ba- krene rude.

Kaj se ne sme izvažati v Italijo? Italija je prepovedala uvoz vina, žganja, sadnih sokov, pomočanih z alkoholom, pohištva, okvirjev, igrač, kožnih izdelkov, svežega sa- dja in grozdja, vžigalce, suhega mesa in krompirja. Tobaka se sme uvoziti za osebo do 4 kg. Uvažati se smejo pohištvo iz navadnega lesa, lesene pete, leseni podplati in leseni križi.

Zverinski kločin v Zagrebu. Vo- jak Đuro Vlašić se je seznanil v Daruvaru z deklico Marijo Holo- ševo ter ji obljubil preskrbeti v Zagrebu dobro službo. Prišel je v Zagreb, je našel za deklico službo, kar ji je izporečil. Hološ je prišla v Zagreb, pustila v neki gostilni prtjugo, nato pa se sestala z Vla- šićem. Vojak jo je peljal v gozd proti Vrabčam. Na samotnem kra- ju jo je najprej posilil, potem jo z

VESTI IZ PRIMORJA.

Propadanje Liburnije. V Trstu je nakupčenega na milijone vred- nega blaga, za katerega pa ni kup- cev. Valed nesrečne italijanske po- litike propada Trst vedno bolj in bolj. Na Reki raste v pristanišču trava, kajti že leta in leta ni pri- šel na Reko nobena ladja. Ili- burnija, obrežje Istre, je obsojena prav tako na gospodarsko smrt. V Opatiji, ki jo je obiskovalo pred vojno do 60.000 tujcev na leto, je prišlo lani le 600 tujcev. Vso njeno okolico je preživljali skoraj samo tujski promet. Zaradi tega narod propada ter preklinja dan, ko je prišla ponosna in divnolepa Libur- nija pod Italijane.

Za kuhanje piva doma

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričate, da je doma pri ana- kuhanju vedno la najboljše in najso- nejše. Dobiti je tudi zbirko sodov, steklenic in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje.

Grocerijam, sladničarjem in v pro- dajalnih izložitvah damo primerno po- put pri večjih naročilih. Pismo po informacije na:

FRANK OGLAR,

6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

DVONOŽEC
in druge zgodbe.

NARAVOSLOVNE PRAVLJICE

Spisal Karl Ewald.
Prevedel Frano Bolka.

(Dalje.)

"Dober dan!" ji je zaklical škinkovec. "Ne boj se, ne bom te požl!"

"Me tudi ni prav nič strah", je odvrnila mravlja. "Sem ti preveč kiča."

"Ali hočeš poleteti nekoliko po solnem naokoli?"

"Nimam peruti in tudi ne vporabe za kaj takega."

"Brez zamere", je zaklical škinkovec. "Meni sem la, če se ne misliš podati na pot iskat ljubice."

"Meni ni nič do ljubice", je odgovorila mravlja.

"Bog nas varuj", je menila gospodična škinkavka. "Potem se vendar ne moreš nikoli omožiti."

"Ne", je bil odgovor mravljin.

"In ne moreš niti jajec? In dobiti mladicev?"

"Ne."

"Moj Bog. To mora biti žalostno življenje."

"Življenje obstoji iz dela", je rekla mravlja. "In jaz sem delavica. Povrh še najstarejši v mravljišču."

Po teh besedah se je obrnila in zaklicala nekaj v brežuljek. Trenutek kasneje se je odprlo sto durie. In iz njeh so vrvele samo mravlje. Tekale so semintja in se veselile spomladanskega solnea.

"Zdaj gremo na delo", je zapovedala stara mravlja. "Sestero vas vzame polmrtvo muho od lankega leta, ki leži tamle, in jo zanesete doli ličkam. Prva kompanija odkoraka in skrbi za nabavo jedi. Druga kompanija popravi mravljišče na severni strani, snega je vsega potlačila. Tretja kompanija odpre ostala vrata in prestraši brežuljek doli do kleti. Četrta kompanija znosi hube na solnce. Ampak jamčite mi s svojim življenjem, da se ne prehlade. Kakor hitro zagledate najmanjši oblak na nebu, znosite jih v trenutku zopet doli."

Mravlje so tekale, kakor naglo

so mogle, da izvrše povelja, ampak prišlo jih je vedno več navzgor, tako da je brežuljek ves čas mrgolel od mravelj. Zdaj je prišla že četrta kompanija s bubami, majhnimi, okroglimi stvarci, ki so izgledale kot jajca in so tudi bila mravljiška jajca; nosile so jih v čeljustih in jih polagale previdno na solnce, kjer je bilo najbolj suho; in potem so hitele takoj zopet doli, po še več bub.

"Glej, glej," je rekel škinkovec. "Bube izgledajo zelo ukusno."

"Svetujem ti: čuvaj se", je rekla stara mravlja. "Znamo se braniti, verjemi."

"Ah kaj!" je rekel škinkovec. "Svobodnega ptica, kakor sem jaz, boš pač pustil letati."

Oba škinkovca sta se nagnila nad mravljišče in odprla kljune in prhutala s perutnicami. Ampak stara mravlja je komandirala z močnim glasom:

"Prva baterija . . . pripravite za streljanje . . . snemite topove . . ."

V istem trenutku je leglo sto mravelj na hrbet in pomolelo zadek v zrak.

"Ogenj!" je zapovedala stara mravlja.

Sto finih enrkov je brizgnilo navzgor in zadelo škinkovca v oči in odprte kljune. Zakričala sta in pihala in zletela višje na drevo.

"Kakšna vragolija je to!" je kričal škinkovec.

"To je mravljiška kislina," je zaklicala stara mravlja. "Pustite nas pri miru!"

Zabavlja je in napol slepa sta odletela škinkovca v gozd. Stara mravlja pa ni več mislila na nju nego je zapovedovala dalje, ostale pa so tekale proč in se vračale in zopet tekale proč.

Potem se je vrnila prva kompanija s krmo.

"Šesta kompanija nastopi in prevzame živila!" je zapovedala stara.

Potem se je obrnila k prvi kompaniji.

"Predajte!" je komandirala.

In vse mravlje so predale, kar so bile naile; in šesta kompanija je prevzela in stekla s tem v brežuljek.

"Poberite se in prinesite več!" je zapovedala stara mravlja. "Kaj koristi to malo?" med temi besedami je prekrizala svoje tipke in se globoko poklonila.

Skozi najširša vrata je prišla zelo velika, debela mravlja. Za njo je korakalo trideset navadnih mravelj, ki so se priklanjale, kakor koli se je ona mravlja obrnila, in ki so pazile na najmanjši migljaji svoje gospodinje.

"Dobro jutro, veličanstvo," je rekla stara. "Pozdravljena v solnčnem svitu! Smem li vprašati, če so tudi ostalo veličanstvo na potu?"

"Ne vem, ne brigam se za to," je odvrnila rejena mravlja. "Ne brigam se za solnčni svit . . . ne brigam se za sploh kaj . . . Nočem več leči jajec."

"Tudi ni potrebno, veličanstvo," je rekla stara. "Brežuljek je resnično dovolj poln. Dovolj skrbi imamo in nadlog, da nabavimo zadostno živeža za vse. Upam, da se veličanstvo počuti dobro in da je spremstvo poslušno in pokorno!"

"Ne brigam se," je odvrnila kraljica. "Kje so moje peruti? Želim se izpreleteti na solne!"

"To je žal nemogoče, veličanstvo. Kakor se bo veličanstvo spominjalo, izgubilo je veličanstvo lanskega leta pri obžalovanju vrednem ponesrečenju krila neposredno po poroki vašega veličanstva."

Posledica teh besed je bila, da je kraljica blaznila s svojimi čeljustmi po mravlji; ali bila je predebela in prestara, da bi jo mogla doseči. "Nesmisel, klepetanje . . . zarobljenka stara . . . sama sem jih odrgala . . . no, čakaj . . ."

Racala je dalje, spremljana od svojega spoštljivega spremstva. Za njo so prišle še druge kraljice, ki so imele vse podobna spremstva, in katere je stara pozdravljala z največjo pokornostjo. Hodile so okoli, postale tupata, pokramljale nekoliko, se pustile pitati in odhajale zopet v mravljišče.

"Ah ja," je vzdihovala stara, ko je minila procesija. "Nič več ne veljajo. Ampak to nič ne dě, imamo več novih, kot jih moremo rabiti."

(Dalje prihodnj.)

ST. R.

Razgledi.

Delo obstoja toliko časa, kolikor časa obstoja življenje. V tisto davno dobo, v katero je postavila zgodovina rojstvo človeškega rodu, je postavila narava delo. Narava in njeni neizpremenljivi zakoni so prisilili našega davnega pradedu, da je pričel delati, delati z razumom in rokami. Človek je bil takrat, kakor trdijo raziskovalci, bolj podoben živali nego današnjemu človeku, a delal je z razumom in ta ga je ločil od nje, ta ga je privedel v današnje dobo in ta je tisti, ki mu je dal ime človek. Razum pa je pokazal naš prvi človek v delu. Vsa drugačna so postajala njegova bivališča od stoletja do stoletja. Skalnat ali pa drevenasta duplina mu ni bila več dovolj varna in dovolj ugodna. Drevo mu je uničila strela, skatla se je udrila v votlino in on je moral s kamenito sekiro, na rami in z batom v roki, iskat si novejše bivališča. Ko ga je našel, se prične znova delo. Dovolj časa mine, predno si uravna svoj dom, dasi so bile majhne njegove takratne razmere. Z rokami, močnimi kakor skala sama, si kleše svoje kamenito orožje in orodje, z rokami si lovi hrano po gozdovih, svojo telesno moč mora porabiti zato, da živi. Kadar ne čuti več lakote in žeje, marveč le trud od napora, si podpre zmerno glavo z rokami in si sede pred vhod bivališča, opazujoč nebo in naravo. Njegov zverinski divji obraz se nabere v resne gube in željno zre v daljavo, kako zahaja velikanška rdeča luč za gozdove, kako priplove druga manjša in za njo še manjša. Gozd postane temen, reka, ki teče ob njegovem parobku, se zavije v megle in čudni, nejasni glasovi prihajajo k človeku, ki v bojazni motri vse te nagle izpremembe. Iz votline pokliče še drugega svojega tovariša in oba skupaj razpomotirata njima tako znane, vendar nepoznane pojave. Tudi sedaj delata, in sicer z razumom. To se ponavlja dan na dan in stoletja rode skromen sad velikega dela.

Pride nova doba in drugi ljudje. Ti imajo postavljene lesene koče, zgrajene v potu obraza. Obledeni so v platnene halje, vrat jim krasi ilovnati okrasni in taki se napotijo v gozd — v svetlašče. Tudi to je leseno in lesen je tudi ogromen stvor postavljen sredi svetlašča nad kamenit žrtvenik. Ta stvor je posebeljena in na zemljo postavljena tista nebesna luč in s kamenitega žrtvenika mu gori naproti hvaležnost tistih, ki so vsaj nekoliko spoznali moč solnea — Peruna. Sredi vasi pa stoji, kakor pozneje vaška lipa zelena "gomila", v katero je položila Morana svoje žrtve. Delo, to dvojno delo z razumom in rokami je postavilo leseno kočo. Perunov tempelj in zeleno gomilo. A ker je bilo to delo težko in hudo od Rojenja do Morane, od jutranjih do večernih žarkov, jim je rodilo tudi "nav", kjer ni ne dela in ne trpljenja. — Ta doba je bila mnogo daljša in lepša od prve in prišla je doba, ki je izmed vseh najlepša, a tudi najdelavnejša.

Marmornate so bile palače, v katerih so bivali ljudje, ogrnjeni v prekrasno tkano, z zlatom obšite halje. Množico stebrov je zgradila roka umetnikova z zelenjem ovenčane kipe bogov in boginj. Ko so se ob svetlih mesečnih nočeh hladili v teh čarobnih gajah in jim je omamljal glas lire, duh in telo, takrat so jim ustvarjale misli še sijajnejše palače, še krasnejše boginje so jim klesali umetniki, roka pa se je sama iztezala po belem pergamentu in pisala dela, katere še ni nihče dosegel. Ker je bilo delo te dobe tako sijajno, tako nedosegljivo lepo, ni bilo v njihovem sreču več hrepenenja po raju, marveč le neutrujena želja po nektarju in ambroziji. Ker se jim to hrepenenje ni izpolnilo, so na domostovalni izgubo mlad večinam uživanjem z začasnimi preuživanjem in brezdeljem. Delal je namesto njih črni človek v verige vkovan, brez halje in brez lire. Bila je ta doba na eni strani lepša od Olimpa, na drugi pa trpljenje, ki je presegalo Tartar. Prvim je bil Olimp premalo, ker so imeli že sami lepšega in zato njihovo hrepenenje ni segalo v večnost dalj, kakor do sedanjih

vrat Hada. Ona črna raja pa je z odprtimi rokami sprejela blagovest, ki jim je prinesla nebo in odrešenje. Prišla je iz daljnega Jeruzalema in osvojila si je vsi area, ki niso vžila lepote.

Doba teh brezdeljnih je posegla daleč, predaleč. Hotela je tukaj uresničiti, česar ni mogoče komur. Mislila je, da so stebri dograjeni in dovolj trdni, da bodo segali v večnost življenje in obstanek je potrebno delo; delo brez razlike stanu in imena. Ta doba pa je postavila na ogal marmorne palače berača, čigar trdno glavo so krasili sivi, prastari lasje, v palači pa je bil patriarh odet v svilo in baržun in z lavorovim vencem na glavi. Z bičem v roki je stal suženj v amfiteatru, čigar črni kodri so bili maziljeni z lastno krvjo in s krvjo premaganega brata pod njim, gori v razkošno opremljeni loži pa je sedel bog in cesar s krono človeštva, z roko obrnjeno k tlom. V njegovo zlato krono so bile vkovane krone vseh milijonov ljudi, ki so stali pod ložo amfiteaterskega kralja, in so segali od vzhoda do zahoda. — Vsi ti, ki so stali na višku so se motili v svoji večni slavi in naenkrat so se vsuli v prah vsi prekrasni stebri. Nastopila je doba, ki je imela isti centrum, a drug pogled in zato je ne omenjamo. Ali je to delo pravo, ali je boljše od naših prednikov, ne vem. Včasih se mi zazdi, da je današnji plebejski tartar hujši od nekdanjega, da je naša zlata krona kapital Ročekellerjev, rimski pilum moderni top, bizantinska žajka podmorski torpedum.

Če hočeš, da boš živel, delaj! Delali so vsi od prvega zemljana in bodo do zadnjega, dokler vsakemu posameznemu duhu ne omaga in roka utrujena ne omahne. Takrat mora vsak odnehati, ker več ne more. Živijo pa vsi. Zlato krono Neronovo in vseh njegovih potomcev, bo hranila zgodovina še dalje. Vsak, ki jo bo gledal, bo obrnil proč pogled, razen če ni njegov potomec; sklonil se bo v prah k podrtim stebrom in kipom, k liri z utrganimi strunami. Znova bo postavil stebre, še lepše in večje,

znova bo ovenčal prekrasni kip, napel bo strune liri in bo pel v svojem srečnem pesem, ki jo bo čul vsak pravični: "Delaj z dušo in telesom, v imenu resnice in pravice in tvoje ime bodo nosili prapori vseh bodočih dob!" Pozabljene bodo zlato krone, pokopane s knjigo zgodovine vred pod pepel in le v temnih nočeh jo bodo odpirali potomci Neronovi, odevali jo v plošč pravice, ki je tuji, ukraden, kazali jo nam. A mi je ne bomo poznali. Naša bo lira!

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tužnim srcem naznanjam vsem sorodnikom, znancem in prijateljem žalostno vest, da je dne 26. dec. 1921 umrla moja soproga in mati

NEŽA GOLLE

in starosti 33 let, rojena Lebanc, fara Mirna peč, vasi Kärbelovo. Podlegla je po sedmih dneh za plućnico. V stari domovini zapuščala starice in dve sestrji, tukaj pa žalostnega soproga in 5 otrok, ter eno sestro, katere se menda nahaja nekeje v Milwaukee, Wis. Moja iskrena hvala gospodi Ribič in Resnik za darovane vence in enako hvala gospodom J. C. in J. R. in J. R. F. R. in F. R. in F. T. za krasne vence, ki so jih darovali pokojnici v blagi spomin, hvala vsem, ki so jo obiskali in mi pomagali za časa njene bolezni in ki so jo obiskali ob mrtvaškem odru, ter spremili k zadnjem počitku na pokopališče na Crab Tree, Pa. Še enkrat lepa hvala vsem skupaj. Tebi draga nepozabljena soproga in mati pa želimo počivati mirno v hladni zemlji! Zalogojci ostali: John Golle, soprog, Agnes in Josephine, hčere, John, Victor in Frank, sinovi. Vsi v Slickville, Pa. Box 88.

FRENCH LINE
COMPAGNIE GÉNÉRALE TRANSATLANTIQUE
Express Postal Service

DIREKTA SLUŽBA V

JUGOSLAVIJO

preko Havre

s velikimi parniki na 2 in 3 viklice

LA SAVOIE March 11.

PARIS March 15.

ROCHAMBEAU March 28.

LA LORRAINE April 1.

Za družino ugodno letno ugodnosti tretjega razreda — kabine s dvema, štirimi, šestimi in osmimi posteljami. Vsi tisti, ki želijo leteti s francoskimi letali, morajo iti preko Havre, vlad katera je znan Francoski črna.

Za nadalje informacije vprašajte pri lokalnih agentih

FRENCH LINE

Z. M. Dostojevski:

BESI

Roman v treh delih.

Preložil Vladimir Levstik.

(Dalje.)

"Stavim, da ste jo dobili pri tistem oficirju, kaj?" je vprašal Pjotr Stepanovič.

"Torej poznate tudi njega?"

"To se razume. Dva dni sem krokal z njim . . . Temu človeku je bilo sojeno, da mora znoreti."

"Hm — če je v resnici nor."

"Zakaj ne bi bil? Morebiti zato, ker je zašel gristi?"

"Ampak, dovolite: če ste videli te stihe v inozemstvu — in se zdaj dobe pri oficirju . . ."

"Kaj? To ni nikakršna štrana! Kadar vidim, Andrej Antonovič, me hočete izpraševati? Veste kaj," je povzel mahoma z nenavadno resnobo. "To, kar sem videl v inozemstvu, sem po svoji vrnitvi že povedal, komur treba; ako tisti ne bi bil zadovoljen z mojimi pojasnili, bi sploh ne bil osrečil tega mesta s svojo navzočnostjo. Mislim, da je moja reč v tem pogledu opravljena in nisem nikomur dolžen računa; opravljena pa ni zato, ker sem ovaduh, temveč zato, ker nisem mogel ravnati drugače. Tisti, ki so pisali Juliji Mihajlovni in poznajo zadevo, so me opisali kot poštenjaka . . . Nu, vrag vzemi vse to; prišel sem vam povedat resno stvar, in prav ste storili, da ste poslali tega svojega dimnikarja stran. Stvar je važna zame, Andrej Antonovič, sila nujno prošnja imam do vas."

"Prošnjo? Hm . . . izvolite: poslušam vas, in priznati moram . . . z radovednostjo. Vohče vam lahko povem, da me zelo presenečate, Pjotr Stepanovič."

Von Lembke je bil očitno razburjen. Pjotr Stepanovič je prekrizal noge.

"V Petrogradu," je začel, "sem bil v mnogih rečeh odkritosrčen, toda o nekaterih, med njimi tudi o teji" — potrkal je s prstom na "Sveti značaj" — sem molčal, prvič zato, ker ni bilo vredno govoriti, in drugič, ker sem hotel povedati te tisto, kar so me vprašali. V teh rečeh nered posegamo naprej; v tem vidim razliko med podležim in poštenjakom, ki nima druge krivde, kakor ta so ga razmere osleparile . . . Nu, z eno besedo, pustimo to. In zdaj . . . zdaj ko so ti bedaki . . . nu, ko je prišla stvar na dan in jo imate vi v rokah . . . zdaj, ko vidim, da vam je ni moči skriti, ker ste človek z bistrimi očmi, ki se ne da kar tako izpregledati . . . oni tepej pa rijejo dalje kakor lepi in gluhi, sem . . . sem . . . z eno besedo, sem vas prišel prositi, da bi rešili človeka, tudi onega črni bedakov, norca, bi rekel lahko, v imenu njegove mladosti in nesreče, v imenu vašega človekoljubja vas prosim zanj . . . Saj niste samo v

romanah lastnega izdelka tako človekoljubni!" je z grobim sarkazmom zdajci nestrpno končal svoj nagovor.

Izkratka, pokazal se je poštenega, odkritega človeka, in hkrati nerodnega in nepolitičnega, prepolnega ljubezni do bližnjega in mogoče tudi nepotrebne občutljivosti, predvsem pa omejenega — tako je vsaj spoznal von Lembke v svoji nenavadni razboritosti; že dolgo je imel o njem to sodbo zlasti zadnji teden, ko je sedel sam v svojem kabinetu, najrajši ponoči, ter skričaj na vso moč preklinjal njega, in njegove zagonetne uspehe pri Juliji Mihajlovni.

"Za koga prosite, in kaj pomeni vse to?" je pobral dostojanstveno, skrivaje svojo radovednost.

"To je . . . to je . . . hudirja . . . Ni moja krivda, če zaupam v vas! Kaj morem za to, če vas imam za velikodušnega človeka, in kar je glavno, za razsodnega, se pravi, zmoežnega razumeti . . . eh, vraga . . ."

Siromak očitno ni vedel kod ne kam.

"Pomislite vendar," je povzel, "pomislite — če vam povem njegovo ime, ga izročim na milost in nemilost; kaj ne, da vam ga izročim? Kaj ne da?"

"Toda kako naj ga uganem, če se vi ne morete odločiti, da bi povedali?"

"To je tista presneta reč, da ste vselej pri roki s to svojo logiko . . . Nu, vraga, ta 'sveti značaj', ta 'student' je — Šatov . . . zdaj veste vse!"

"Šatov? To se pravi, kako Šatov?"

"Šatov je 'student', ki ga pesem omenja. On živi tu; bivši tlačan je — tisti, ki je dal zaušnico, saj veste."

"Vem, vem," je namežiknil Lembke. "A dovolite, kaj je zakrivil pravzaprav, in kakšen je namen vaše priprošnje?"

"Prosim vas, da ga rešite, ali razumete? Saj ga vendar poznam že osem let; še prijatelj sem mu bil nemara," se je razvnel Pjotr Stepanovič. "Nu, kaj, ne dolgujem vam računa o svojem prejšnjem življenju," je mahnil z roko. "Ni da bi govoril o vsem tem: troje ljudi in pol, niti a tistimi vred, kar jih živi v tujini, jih ne nastejete deset — in sploh, nadejal sem se na vaše človekoljube in vaš zdravi um. Razumeli boste zadevo in jo sami pokazali takšno; kakršna je, ne pa kot bogve kaj; kot bedasto sanjarji človeka, polnzmoežanega od nesreče . . . pomislite, od dolge nesreče, in ne kot vrag si ga vedi kakšno nezasišano zaroto proti državi . . ."

Toliko da je še dihal.

"Hm . . . Vidim, da je kriv teh proklamacij s sekiro!" je skoraj veličanstveno zaključil Lembke. "Toda dovolite, če bi bil sam, kako bi jih bil mogel razstrositi tod in po deželi, da o H-ski guberniji niti ne govorim, in . . . končno, kar je najvažnejše — kje jih je vzel?"

"Saj vam pravim, da jih je očitno vsega skupaj največ pet ljudi, nu, deset, kako naj vem!"

(Dalje prihodnj.)

BABICA

Mrs. Chas. Stevens,

2831 W. 10th Street, Indianapolis, Ind.

Daje posebno pozornost za vse porode.

Pokličite na Telefon Belmont 4072 za vsak slučaj potrebe. Zmerna cena.

POPOLNA POSTREŽBA

PTUJCEM

V našem velikem donarnem bančnem oddelku za ptujce nudimo vse udobnosti in postrežbo za vse potrebe.

Mi posojamo denar v vse kraje po najnižjih cenah in brez vsakih nadaljnjih obdeltov v domovini.

Mi zastopamo vse parabrodne črte in prodajamo voljne listke za vse parnike v in iz stare domovine.

Popolnoma pod državnim varstvom. Mi plačamo najvišje obresti na vaše vloge. Ogledite se moramo ali nam pišite v našem listku.

CAPITAL SURPLUS \$2,100,000.00

The UNION SAVINGS BANK

FRICK BLDG 5th Ave & Grant St Pittsburgh, Pa.

Zanosljiva hrana za otroke

Borden's EAGLE BRAND
(CONDENSED MILK)
(kondenzirano mleko)

Je rešilo ta problem že za tisoče in tisoče mater v teku zadnjih treh generacij in več otrok je bilo vzgojenih že na Eagle Brand kot od vseh drugih pripravljenih hran skupaj.

Če se vaše mleko ne strinja — če se vaš otrok ne redi in joka ali pa je siten in navtahnjen, rabite Borden's Eagle Brand.

Pošlite ta opis na The Borden Co., New York, in prejeli boste brezplačno navodila v slovenskem jeziku kako se rabi to mleko, in pa še strojno knjižico.

